

Пилячик Н. Є.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

Віконська С. В.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

СТРУКТУРНО-СЕМАНТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВІЙСЬКОВОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Сучасний розвиток лінгвістики характеризується зростанням інтересу до спеціалізованих мовних підсистем, зокрема терміносистем, що функціонують у професійних сферах. Однією з таких є військова термінологія, яка відіграє ключову роль у забезпеченні ефективної комунікації в умовах підвищеної відповідальності, швидкості прийняття рішень і необхідності максимальної точності передачі інформації. В умовах глобалізації та міжнародної співпраці військова комунікація набуває особливого значення. Вона потребує не лише уніфікованості та стандартизації, але й високого рівня зрозумілості між представниками різних мовних і культурних спільнот. У зв'язку з цим особливої ваги набуває дослідження структурно-семантичних особливостей військової термінології сучасної англійської мови як основного засобу міжнародного професійного спілкування (Crystal, 2003).

Матеріалом запропонованого дослідження слугують офіційні документи Європейського Союзу, зокрема Schengen Borders Code, звітні матеріали агентства FRONTEX (2012), Common Core Curriculum for Border Guards (2017), а також методичні рекомендації щодо управління міграційними потоками в аеропортах Європи (2014). Ці джерела є відкритими та доступними через офіційні платформи, зокрема EUR-Lex, що забезпечує репрезентативність, достовірність і відтворюваність дослідження.

Військова термінологія розглядається як відкрита, динамічна та ієрархічно організована система, яка постійно розвивається під впливом як внутрішніх мовних, так і зовнішніх соціокультурних чинників. Проведений аналіз засвідчує,

що провідну роль у формуванні нових термінів відіграє морфологічний спосіб словотворення, який включає афіксацію, словоскладання, аббревіацію та змішані моделі. Саме ці механізми забезпечують системність терміносистеми, її логічну впорядкованість і здатність до швидкого розширення.

Особливе місце в системі термінотворення посідає афіксація як найбільш продуктивний спосіб формування нових лексичних одиниць. Її ефективність пояснюється здатністю створювати семантично прозорі та структурно передбачувані терміни, які легко інтерпретуються у професійному дискурсі. Наприклад, утворення *deployment* від *deploy* відображає процесуальність дії, *operator* від *operate* позначає суб'єкта дії, тоді як *security* від *secure* репрезентує абстрактне поняття. У цьому контексті афікси виконують не лише словотвірну, але й когнітивну функцію, оскільки сприяють класифікації та систематизації знань.

Аналіз фактичного матеріалу дозволив виокремити найбільш продуктивні суфікси у військовій термінології. До них належать *-er / -or*, які позначають виконавця дії (*fighter, operator*), *-ment*, що виражає процес або результат (*deployment*), *-ity*, який формує абстрактні іменники (*security*), а також *-ance*, що позначає дії або стани (*surveillance*). Зазначені суфікси забезпечують чітку семантичну структуру термінів і сприяють їх стандартизації.

Важливу роль відіграють також прикметникові суфікси, зокрема *-al, -ive* та *-ic*, які формують терміни, що описують характеристики військових процесів і явищ. Наприклад, *tactical decision, defensive strategy, strategic objective*. Суфікс *-al* вказує на належність до певної сфери, *-ive* підкреслює функціональну або активну характеристику, тоді як *-ic* формує більш абстрактні та концептуальні ознаки. Таким чином, прикметникові деривати забезпечують точність і деталізацію наукового опису.

Префіксація, на відміну від суфіксації, не змінює частиномовної належності слова, проте істотно впливає на його семантику. Найбільш продуктивними є префікси pre-, inter- та non-. Префікс pre- актуалізує часовий аспект (pre-deployment training, pre-war planning), inter- позначає взаємодію між суб'єктами (interoperability, interagency cooperation), тоді як non- формує заперечні значення (non-combatant, non-violent conflict). Таким чином, префіксація дозволяє уточнювати значення термінів і розширювати їх функціональні можливості.

Окрему увагу приділено аббревіації як невід'ємному компоненту військового дискурсу. Її широке використання зумовлене потребою в оперативності комунікації, економії мовних ресурсів та уникненні надлишковості. Такі одиниці, як UAV (Unmanned Aerial Vehicle), IED (Improvised Explosive Device), SITREP (Situation Report), характеризуються високим рівнем інформаційної насиченості при мінімальній формі.

Аналіз показує, що аббревіатури у військовій термінології можна класифікувати на кілька типів. По-перше, це акроніми, які вимовляються як цілісні слова, наприклад NATO або FRONTEX. По-друге, це ініціалізми (алфавітні скорочення), які читаються по літерах, як-от CIA, UAV, IED, EOD. По-третє, виокремлюються стійкі аббревіатури, що закріпилися у професійному дискурсі (EU, UN, SOP). Нарешті, існують контекстуальні аббревіатури, які створюються в межах конкретних документів або програм (OIF, OEF, CCC) і потребують додаткового тлумачення.

Функціонування аббревіатур особливо активне в офіційних документах, інструкціях і звітах, зокрема матеріалах FRONTEX. Водночас слід зазначити, що, попри свою ефективність, аббревіація може ускладнювати комунікацію в міждисциплінарному середовищі через необхідність декодування та можливу багатозначність.

Таким чином, результати дослідження дозволяють зробити низку узагальнень. По-перше, морфологічне словотворення є базовим механізмом

формування військової термінології сучасної англійської мови. По-друге, афіксація виступає найбільш продуктивним і системоутворюючим способом, що забезпечує семантичну прозорість і структурованість термінів. По-третє, аббревіація є ключовим інструментом оптимізації професійної комунікації, що дозволяє передавати значні обсяги інформації у стислій формі. Отже, військова термінологія сучасної англійської мови постає як складна когнітивно-мовна система, що відображає специфіку професійного мислення, організації знань і комунікативних стратегій у військовій сфері. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на вивчення прагматичних аспектів функціонування термінів, а також їх перекладацьких відповідників у різних мовах.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Cabré, M. T. (1999). Terminology: Theory, Methods and Applications. John Benjamins.
2. Common Core Curriculum for Border Guards. (2017).
3. Crystal, D. (2003). The Cambridge Encyclopedia of the English Language. Cambridge University Press.
4. European Commission. (2014). Best Practice Guidelines for Border Management at Airports.
5. FRONTEX. (2012). Annual Risk Analysis Report.
6. Schengen Borders Code. (2016).

Пилячик Н. Є.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

Дідик В. В.

*Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
(Івано-Франківськ, Україна)*

ВЕРБАЛЬНІ ТА НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ФОРМУВАННЯ КОНЦЕПТУ «ЖІНКА-ДИЯВОЛ» У ФІЛЬМІ “THE DEVIL WEARS PRADA”

Когнітивна лінгвістика як один із провідних напрямів сучасного мовознавства досліджує зв'язок мови, мислення та способів сприйняття дійсності. Через мову людина закріплює в свідомості уявлення про світ та оточуючих.